

طور کاملاً ناگهانی جمع آوری را پول از پمپ بنزین اصلی شهر متوقف کردند. تقریباً چند هفته بعد از این اتفاق ۱۱ کارگر، نگهبان و حتی یک مدیر که همگی از کارمندان دولت بودند و با شبه نظامیان رابطه‌هایی داشتند به مناطق دیگر منتقل شدند.

اکنون ارتش عراق در حال اشغال مراکز فرماندهی قدیمی شبه نظامیان در شواله است. سربازان در اطراف منطقه از جمله پمپ بنزین‌های شهر، ۱۸ ایست بازرسی ایجاد کرده‌اند. هرکجا شبه نظامیان، مرکز جدیدی افتتاح کرده‌اند، سربازان نیز در آنجا یک ایست بازرسی قرار داده‌اند. مقامات مربوط در شهر صدر، ایستگاه رادیویی شبه نظامیان را تعطیل کرده و رییس شورای بخش، از سوی ارتش آمریکا دستگیر شده است. با همه این اوصاف، باید گفت که ارتش مهدی ممکن است ضعیف شده باشد، اما از بین نرفته

ترکیه، شاه‌رگ انتقال انرژی به اروپا

جاده ابریشم نفت

است. تداوم بمب‌گذاری‌ها موجب زخمی و کشته شدن سربازان آمریکایی و عراقی در این بخش می‌شود، به طوری که اوایل گذشته ماه، پسر نوجوان یکی از افسران عراقی ربوده و جسد وی پس از کشته شدن به عنوان هشدار در یکی از خیابان‌ها آویزان و در معرض دید عموم قرار گرفت.

قطعا عراقی‌ها در انتخابات محلی در ماه دسامبر شرکت می‌کنند. این عمل به تضعیف طرفداران صدر در سیاست‌های ملی منجر خواهد شد. شبه نظامیان، حزب آیت‌الله حکیم را به دلیل تلاش برای منزوی کردن جنبش آنان که با هدف سرکوبی سیاسی در جنوب عراق یا به میدان گذاشته‌اند، مقصر می‌دانند و معتقدند هدف از برخورد‌های نیروهای دولتی و حزب آیت‌الله حکیم، خارج کردن جنبش صدر از صحنه سیاست است. ■

BTC می‌گوید: «ما در ازای انتقال ۳۷۸ میلیون بشکه نفت آذربایجان از طریق خط لوله BTC، درآمدی معادل ۲ میلیارد دلار کسب کرده‌ایم.» وی در ادامه می‌گوید: «ما افتخار می‌کنیم که طرحی رویایی را عملی کرده‌ایم.» آنکارا مدعی است که به دلیل تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد علیه عراق، که پس از حمله به کویت در سال ۱۹۹۰ به تصویب رسید، ترکیه حدود ۴۰ میلیارد دلار درآمد مالیاتی را از محل انتقال نفت عراق به اروپا از دست داده است. نفت عراق تا پایان این تحریم‌ها، یعنی تا سال ۲۰۰۳، تنها در قالب برنامه «نفت در برابر غذا»، تحت نظارت سازمان ملل متحد به فروش می‌رسید و به همین دلیل، ترکیه از درآمدهای مالیاتی انتقال نفت این کشور به اروپا محروم بود. برنامه نفت در برابر غذا، تنبیه شورای امنیت سازمان ملل متحد در برابر حمله عراق به کویت بود. این برنامه در سال ۱۹۹۵، به تصویب اعضای شورای امنیت رسید.

بندر جیحان، ایستگاه آخر

خط لوله کرکوک - جیحان، مهمترین خط لوله انتقال نفت عراق به بازارهای اروپایی بود که پس از آغاز جنگ تحمیلی عراقی‌ها علیه ایران، هرگز با ظرفیت کامل مورد استفاده قرار نگرفت. ترکیه نیز پس از تحریم‌های سازمان ملل متحد، از درآمدهای مالیاتی این خط لوله محروم شد، زیرا پولی در میان نبود و نفت در برابر غذا معامله می‌شد.

خط لوله BTC، به یکی از بزرگترین بنادر تجاری ترکیه در مدیترانه، یعنی بندر جیحان می‌رسد. این بندر در کنار نفت آذربایجان، نفت عراق را هم دریافت کرده و به بازار اروپا منتقل می‌کند. بندر جیحان، مجهز به ۷ مخزن بزرگ انبار نفت است و دو سکوی پیشرفته بارگیری نفت با نفت‌کش‌هایی با ظرفیت ۳۰۰ هزار تن دارد. برخی از کارشناسان بازار جهانی انرژی، ترکیه را «جاده ابریشم نفت» می‌خوانند که بندر جیحان، آخرین ایستگاه این جاده است.

کام شیرین آذربایجان

خط لوله BTC، نه تنها ترکیه را به عنوان شاه‌رگ انرژی در منطقه مطرح کرده، بلکه موجب ترقی و رشد چشمگیر اقتصاد آذربایجان نیز شده است. طی دو سالی که نفت آذربایجان از طریق خط لوله BTC به بازار اروپا منتقل می‌شود، اقتصاد آذربایجان با رشد حیرت‌آوری روبه‌رو بوده و رشد اقتصادی آن در سال ۲۰۰۷، رقمی برابر با ۲۹ درصد را تجربه کرده است که این مقدار، ۳ برابر رشد اقتصادی چین می‌باشد. آذربایجان، تنها در سال ۲۰۰۷، حدود ۲۱ میلیارد دلار از محل صادرات نفت، به واسطه خط لوله BTC درآمد داشت. پیش‌بینی می‌شود، درآمدهای آذربایجان از این طریق، طی دو دهه آتی، بالغ بر ۲۳۰ میلیارد دلار گردد و این یعنی، ظهور قدرتی بزرگ در منطقه خزر. ■

خط لوله BTC، نه تنها سود کلانی را نصیب آذربایجان ساخته، بلکه درآمد مالیاتی قابل توجهی را در اختیار ترکیه قرار داده است.

ترکیه که ۹۰ درصد انرژی مورد نیاز خود را از طریق واردات تأمین می‌کند، در تلاش است تا خود را به عنوان مرکز حمل و نقل انرژی در منطقه مطرح کند. در حال حاضر، نفت آذربایجان و عراق، از طریق خطوط انتقال ترکیه، به بازار اروپا ارسال می‌شوند. اما آنکارا به دنبال شرکای قدرتمندتری است و رویای انتقال نفت و گاز منطقه خزر را از خاک خود به بازار اروپا، در سر می‌پروراند.

در حالی که بسیاری از آمریکایی‌ها گمان می‌کنند، کشورهای خاورمیانه در نفت و گاز غوطه‌ور هستند، بسیاری از کشورهای این منطقه از کمبود منابع فسیلی رنج می‌برند. ترکیه، از جمله کشورهای منطقه خاورمیانه است که منابع نفت و گاز آن، حتی برای تأمین نیازهای داخلی کافی نیست و نیاز شدیدی به واردات محصولات نفتی و گازی دارد. ترکیه با وجود مشکلات اساسی در بخش نفت و گاز، به دنبال ایجاد خط انتقال جدیدی در منطقه است و می‌خواهد شاه‌رگ انتقال نفت و گاز خاورمیانه به بازار اروپا باشد. این برنامه، بیش از هر کشور دیگری مورد رضایت و حمایت ایالات متحده قرار گرفته است، چراکه هر دو سیاست کلان کاخ سفید در منطقه، یعنی به انزوا کشاندن ایران و کاهش وابستگی اروپا به انرژی روسیه را برآورده می‌سازد.

پس از گذشت ۱۷ سال از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، اروپایی‌ها به موفقیت‌های بزرگی جهت ایفای نقش در منابع انرژی منطقه رسیده‌اند و با جلب توجه